

inzerati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

1 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Maračchino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florjanske ulice št. 44

zhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zanesljivo oznanilo o romanju v Rim.

Ko je poslednjič vse vravnano zaradi potovanja v Rim, daje se slovenskim romarjem to le na znanje.

Posebni železnični vlak, ki vozi samo romarje za Rim in jih ima sprejeti tudi iz slovenskih krajev, pride 27. t. m. (ponedeljek) okoli 4. uri popoldne v Ljubljano, gre le malo pomudivši se dalje v Terst, od koder se romarji s posebnim parobrodom odpeljejo v Jakin (Ankono), in 28. zvečer dospejo v Rim.

Potniki se sprejemajo v Mariboru, na Zidanem mostu, v Ljubljani, in v Terstu; na drugih postajah se vlak nikjer ne bo nič ustavljal. Cena je za celi pot od Ljubljane do Rima in nazaj v Ljubljano v III. razredu malo čez 30 goldinarjev, v II. razr. 48. gl. Ker ta vlak sprejema le samo romarje, višjih in nižjih stanov z njihovimi vodji vred, znajo se v njem potniki brezskrbno tudi III. razredu poslužiti, v katerem je po Laškem drugač moribiti manj primerno potovati.

Kranjski romarji se torej 27. junija popoldne o pravem času (raji prej kot prepozno) znajdejo na Ljubljanskem kolodvoru. Kteri so se oglašili dozdej pri meni, so že naznanjeni dotičnemu opravljajočemu odboru na Dunaju, in ta skerbi, kolikor le mogoče, da se bo vstrezalo potnikom gledé vožnje, hrane in sprejetja v Rimu, ter se olajšajo vse s potovanjem sklenjene težave in neprijetnosti, zlasti ker večina romarjev ne razumeva laškega jezika. Povernivši se iz Rima bodo obiskali

romarji tudi sloveča božja pota v Asisi in Loreti in utegnejo okoli 8. julija spet doma biti.

Kdor bi se še hotel vdeležiti tega tolikanj pripravnega in imenitnega potovanja, ki primeroma le malo stane in je ravno zdaj silno ugodno in pripravno, naj to prijavi do petka (23. t. m.) ali meni, ali neposrednje gosp. dr. J. P. Jordanu, Weihburggasse št. 21 na Dunaj.

Železnična cena je znižana le samo za ta vlak.

Druga prilika za Rimsko potovanje je v družnji s Hervati čez Reko, od koder parobrod odrine 28. junija zjutraj ob sedmih, pa ali po suhem 22. junija o politrih zjutraj iz Ljubljane čez Gorico in Benedke. — Dotične izkaznice (Legitimationskarten) dobivajo se pri meni.

Sploh se more pa tudi potovati z okrožnimi listki (Rundreisebillet), ki jih je tudi v Ljubljani dobiti, ako se kdo zanje vsaj 2 dni poprej oglasi na železnici.

V Ljubljani, 19. junija 1881.

Dr. A. Jarc,
predsednik kat. družbe.

Nekaj o volilni reformi.

Nemško-liberalni listi so si dali težavno nalogo, da hočejo zamorca umiti, to je dokazati, da je sedajni volilni red bolj krivičen za ustavoverce ali nemškoliberalce, kakor za avtonomiste. Od nekdanj že se naša stranka ne neha pritoževati čez krivični volilni red; zdaj pa hočejo „ustavoverni“ listi na enkrat dokazati, da so bile naše pritožbe prazne in ui-

čeve, ter da imajo nemškoliberalci veliko več uzroka, pritoževati se čez krivice volilnega reda. Kako pa vendar to dokazujejo? Prav po lišičje, kakor je že njih navada. To namreč, kar je njim v korist, kar zamolče, ter hitro preskočijo, nasprotno pa naglašajo to, kar je njim na škodo. Povdarjajo namreč, da pride v dolnji Avstriji veliko več meščanov na enega poslanca, ko v nekterih planinskih deželah. To je kaj lahko mogoče, ker je Dunaj še le v novjšem času tako narastel, tačas ko se je volilni red delal, bila je razmera bolj pravična. Tudi dokazujejo, da imajo planinske dežele primeroma preveč poslancev iz kmečkih občin, dolnja Avstrija, Češka in Galicija pa premalo.

Pustimo to vse veljati. Pa kaj ta razloček zaleže? Morda 10 do 20 poslancev, kateri pa bi prirastli deloma liberalnim Nemcem v dolnji Avstriji in na Češkem, deloma pa Čehom in Poljakom, tako da bi ustavoverci nič dobička ne imeli.

Pri takih določbah pa, ki naši stranki očitno škodujejo, skočijo ti čudni računari kar mimo in se nečejo nič razgovarjati. O velikem posestvu nečejo nič govoriti, ampak svoje račune pričnejo z besedami: „Če pustimo veliko posestvo na strani —“; pa ravno v tem grmu zajec tiči. Velikega posestva ravno ni treba na strani puščati, ampak ravno o njem se hočemo razgovarjati. Grajšaki volijo 89 poslancev in to skor same ustavoverce; samo v Galiciji imajo Poljaki večino v velikem posestvu; na Moravskem bili so le vsled kompromisa voljeni vladi prijazni kandidati, v

Kdo dela točo?

Po hrvaškem izvirniku prosto spisal
Podlogarjev France.

I.

Leta 1877 potolkla je nas toča. Ob 3. uri popoldne dvignoli so se iz juga črni oblaki. Nebo je bilo na jedenkrat črno in temno, vsacega je nekaka groza prešinila; vsaj je marsikteri slutil, da je ves trud, ki ga je na polju imel, zastoj. Oblaki so se zmeraj bolj naprej pomikali, navstala je grozna tema. Soparno je bilo zelo; le včasih je pihljat veter, kateri je vroče čelo pridnega kmetovalca vsaj nekoliko ohladil. Zdajci pa se vsuje debela toča, ktera je polje in vinograde popolnoma vničila. Stari skušeni ljudje se ne vedo tako debele toče spominjati.

Zdaj navstane velik jok in tarnanje med ljudstvom. Radovedna deca se spravi na okna, da bi videla točo. Žene tečejo po razne reči, da bi postavile debelo točo. Ta išče stol, druga zopet prime za grablje, tretja zopet meče ogenj v oblake, da bi onega vplašila, ki dela v oblakih točo. Može pa strelajo v zrak, da istega vstrašijo, ki jim je v nekterih trenutkih ves vžitek vzel.

Uboji zvonar ima danes res dosti dela. Može mu zmeraj prigovarjajo, da naj bolj glasno zvoni. On je usmiljenja vreden človek. On se ne boji samo, da mu bo toča vse pobila; ampak boji se tudi, da bo od svojih sosedov kregan ali celo tepen, da ne bo dobil bire ali bo še celo odstavljen. Te in enake skrbi tarejo ubozega mežnarja.

Ne gledajoč na stole, grablje, ogenj in na zvonjenje in vse prigovarjanje nas je toča dobro potolkla. Ko je izpraznila merico, ktero je nam namenila, vstavi se veter in dež. Solnce je zopet zasijalo, kakor da hoče videti kaj so oblaki naredili, ko so najedenkrat zemljo s črno temo obdali. Zasijalo je solnce, videlo je pokončana polja in vinograde, in ako bi moglo ljudem v srce pogledati, videlo bi, kako je marsikatero srce od žalosti pokalo.

Zdaj se privleče na dvorišči stara babica, pobere točo, maja z gravo in nekaj šepeta. Kmalo se je okoli nje mnogo ljudi zbralo.

Tako nas še nikdar ni toča potolkla, reče baba. Saj za časa moje mladosti niso se duhovni med seboj kregali in se sovražili; tudi niso tako uboge ljudi tolkli. Bila sem še majhna deklica, ko so me neki dan gospod fajmošter k sebi poklicali in me vprašali:

Anka, bi li rada kaj lepega videla? Bi! jim rečem. — Da bi vedel, da se ne vstrašiš, če ti nekaj pokažem. — Jaz se ničesar ne bojim, jim odgovorim. — Dobro tedaj, če se ničesar ne bojiš; Glej v naj bolj črni oblak in povej kaj vidiš. — Bom; — Stopi mi s tvojo levo peto na desni palc moje noge. — Jaz storim to, ja zgledam in gledam v nebo, pa o groza. — Kaj in koga vidiš? Vidim gospoda Svetoivanskega; nekaj kuha in meša v oblakih. Zdi se mi, da je naše selo nekako temo pogledal. — Dobro, moja Anka; rečejo naš fajmošter; a našej fari ni ničesar mogel storiti fajmošter Svetoivanski; ker naš fajmošter so bili modreji. Kaj so delali, ne vem, a nas ni toča potolkla.

Bog ga kaznuj! Kaj pomaga fajmoštru, da nas in sebe potolče? pravi Jeličkova mati.

II.

Drugi dan po tej nezgodi pride nedelja. Od vse strani fare pride množica. Vsi so bili potrti in žalostni zaradi včerajšnje nezgode. Starčki in starice pobešajo od žalosti glave; živa mladost pa poskakuje in si pripoveduje, kako je včeraj to in uno zrno toča vjela in kako je uboga živina od bolečin mukala. A

gorenji Avstriji pa je naša stranka le z veliko težavo letos zmagala, in te volitve še ne pusté veljati. Na Českem, dolnjem Avstrijskem, v Šleziji, na Koroškem, na Kranjskem pa imajo ustavoverci večino. Slovenci so povsod, kjer stanujejo, izključeni iz zastopa pri velikem posestvu. Sto revnih grajšakov na Kranjskem voli 10 reci deset poslancev v deželni zbor in dva poslanca v državni zbor, in vendar vseh teh sto grajšakov komaj teliko davka plačuje, da bi smeli k večem enega poslanca v deželni zbor voliti, v državni zbor pa nobenega. V tem leži velika krivica volilnega reda, pa nemško-liberalni listi o tem kar molče in pravijo: „če pustimo veliko posestvo na strani —“. Se ve da na tak način je lahko dokazovati.

Poglejmo pa še drugo hibo v nemškutar-skem računu. Trgovinske zbornice volijo 21 poslancev v državni zbor, in tudi o teh nemškutarški listi kar molče, ter pravijo: „če pustimo trgovinske zbornice na strani —“. Se ve da, če se take reči na strani puščajo, potem je lahko dokazati, da je volilni red nemškutarjem krivičen. Ravno volilna pravica kupčijskih zbornic je velika predprava v korist gibljevemu kapitalu. Trgovci volijo tako že z meščani vred, po vrhu imajo pa še posebne poslance iz trgovinske zbornice, tako da imajo dvojno volilno pravico. In komu to koristi? Vse trgovinske zbornice volijo liberalce v državni zbor, samo v Galiciji so zadnjič volile take jude, ki s poljskim klubom glasujejo, sicer so pa vsi poslanci in ustavoverci čiste krvi.

Zakaj pa „Presse“ o teh nič ne govori, ko krivičnost volilnega reda dokazuje? Če imajo trgovci in obrtniki posebno volilno pravico v trgovinskih zbornicah, zakaj je pa še kmetje nemajo v kmetijskih družbah? Kmetje so tako že prikrajšani, pa kmetijskim družbam se ta pravica ni dala, ker so se bali iz te skupine konservativnih poslancev, ki bi se bili za kmečki stan potegovali, liberalci so pa hoteli take poslance, ki bi bili kmeta slačiti pomagali. Ravno teh 21 reci enoinvajset poslancev iz kupčijskih zbornic je velikanska krivica našega volilnega reda. Kako premišljeno so ravnali pri sestavi volilnega reda, da bi oškodovali Slovane, se vidi iz tega, ker so vsem trgovinskim zbornicam podelili volilno pravico za državni zbor, samo ljubljanski ne,

ker so že slutili, da bi v tej znali kedaj Slovenci večino dobiti.

V predpravicah gibljivega kapitala, velikega posestva in meščanstva leži krivica našega volilnega reda; nemško-liberalni listi pa o teh kurijah niti govoriti nečejo, zato pridejo do čudnega sklepa, da se Nemcem pri volilni pravici krivica godi.

Naj bolj pravična bi bila občna volilna pravica, da bi se odpravila volilna predprava grajšakov, trgovcev in meščanov, ter da bi ti volili zajedno s kmečkim prebivalstvom. Če bi se pa občna volilna pravica upeljala, kakor je na Nemškem in Francozkem, koliko poslancev bi imela naša stranka? Zdaj imamo 353 poslancev, toraj pride na vsakih 63 000 ljudi po en poslanec. Če ostane število 353 poslancev, koliko bi jih prišlo na posamezne dežele? Po zadnjem ljudskem štenji toliko: Na Galicijo 94 (zdaj jih imajo samo 63), na Češko 90, na dolnjo Avstrijo 37, na Moravsko 33, na Štajersko 19, na Tirolsko 13, na gorenjo Avstrijo 12, na Bukovino 10, na Šlezijo 10, na Primorsko 10, na Kranjsko 8, na Dalmacijo 7, na Koroško 5, na Solnograjsko 3, na Predarelsko 2. Ko bi se poslanci na ta način razdelili na dežele, in ko bi se odpravile razne volilne kurije, da bi vsi skupno volili, imela bi naša stranka velikansko večino, kolikor smo mi površno izračunili, 219 glasov proti 134 centralistom, ako bi se volilo brez vsacega pritiska, ako bi se pa vlada za našo stranko potegnila, ali ako bi Rusini k nam pristopili, imamo celo dvetretjinsko večino! Večinoma avtonomistično bi namreč volile dežele Galicija, Bukovina, Češka, Moravska, gorenja Avstrija, Solnograd, Tirol, Krajina, Primorje in Dalmacija; večinom centralistično pa le male dežele dolnja Avstrija, Šlezija in Korotan.

Iz tega je pač razvidno, kako puhli so dokazi nemško-liberalnih listov in kako imamo mi prav, da se pritožujemo o krivicah volilnega reda!

Položaj v Rusiji.

Zdaj, ko notranja politika skoraj da miruje, obrnemo lahko svoj pogled na zunaj, in sicer nas bodo najbolj zanimale razmere v Rusiji. Tudi tam miruje za en čas ljuti boj

med nihilizmom in državno oblastjo. Ko je grozna sila nihilistov celo državo v nje temelju žugala pretresti, pričakoval je celi svet, da bo novi car, ostrašen po tolikih smelih činih prekucne stranke vsaj nekoliko odjenjal od svojega samodržstva in Rusiji, to je nje izobraženim stanovom, privolil nekako ustavno svobodo. Na občno začudenje pa se je izrekel carski oklic za strogo in absolutno carsko oblast. Naj tudi prijatelji politične svobode obžalujejo ta razvitek, občudovanja svojega ne morejo odreči krepki odločnosti cara nasproti tako ljutomu sovražniku, kakor je stoglavati zmaj nihilizma. Če si pa krepkostna volja zmirom nekako spoštovanje pridobi, ni to spoštovanje vselej tudi združeno s simpatijami. Res je, da so zdaj v Rusiji na krmilo poklicani takozvani slovanoljubi, stranka Katkova, Aksakova, Ignatijeva; res je, da so bili časi, da smo se veselili trenutka, ko bo ta stranka Rusijo vladati začela. Toda po pravici rečeno, teh mož in njih namér nismo dobro poznali, ko smo jih sodili z zgolj narodnega stališča. Zdaj, ko so stopili s svojim programom pred svet, vidimo še le, da bi se s tem programom nikakor ne mogli sprijazniti. Mislili smo, da so ruski rodoljubi podobni našim narodnjakom, svobodoljubna stranka, zdaj pa slišimo, da zametujejo vsako politično svobodo, da jim je le „car“ vir in početek vsacega prava, in da ne poznajo drugega prava razun carovega. Mogoče, da je moč ruske države bolje shranjena v rokah edinega cara, nego v valovih političnih strank; vendar si ne moremo prav misliti, kako bi se mogel ruski narod naravno razviti brez vsake politične svobode in ker smo v Avstriji ustavnega življenja že nekoliko privajeni, zdi se nam ruski absolutizem nekaka odurna, malo vabljiva reč.

Druga, še bolj odljudna lastnost ruskih slovanoljubov je njih verska nestrpljivost. Oni vidijo srečo in prihodnost slovansko samo v pravoslavni veri, nas katoliške Slovane imajo le za polbrate, ter bi nas najraje kar siloma k pravoslavji pritiskali, ko bi njih oblast segala čez avstrijske meje. V rimskem papežu vidijo ti ljudje grozno pošast, ktere se je treba huje bati, ko krutega Turka ali česar si bodi. Ta srd do papeževe stolice se bere iz vseh pravoslavnih glasov, naj huje pa iz glasil slovanoljubne stranke moskovske; ravno to nam po-

kaj je z možmi? Može se jezijo in marsikomu vdari kri v lice. Vsaki vč nekoliko o toči povedati, vsaki bi rad vedel, kdo je včerajšno točo naredil? Nobenega ni bilo, ki se ne bi v cerkev gredoč, na zbrane može, pred cerkvijo obrnil.

V vsakej fari je nekaj mož, ki hodijo včasih tudi v bližnje fare k maši; nekaj zate gadelj, ker se jim zdi pot v sosedno faro bližji nekaj pa tudi zategadelj, da čujejo pridigo duhovnika ptuje fare. Ti presodijo pridigo pobero novice in raznosé prihodnje nedelje po vsih bližnjih farah. Danes je prišlo še več ptujih, da vidijo škodo, koju je učinila toča in da se čudijo župniku, ki ni mogel toče vbriniti.

Danes jo prišel iz sosednje fare tudi kovač Martin, da čuje in vidi, koga narod dolži da je točo naredil.

Ljudstvo se je do sitega nagovorilo o zadnjem toči in dolžilo nedolžnega.

Kovač Martin se vrine tudi med možake obrne se proti svojemu sosedu rekoč: Jaz sem včera gledal vašo točo. Črni oblaki so se zbrali nad vašo faro; ostali so se nad vami in usula se je debela toča. Ko bi bil zvonar

Šentpeterske fare vašega zvonarja v pravem času opomnil, ne bi se bila taka toča vsula. Za vas bo letos slaba; prosa boste prav malo ali nič želi; fižolj je skoraj do zadnjega toča vzela, koruza pa ne bo rodila. Ko bi bil vaš stolp vsaj nekoliko bližji našemu, ne bi vas tako potolkla.

„Na trti je največja škoda“ pravi Košnikov Tone; tri leta ne bo rodila“.

„Zakaj je ravno nas morala ta nesreča zadeti“, vpraša Bašičev Janez. „Naš fajmošter nam je obljubil, da nas ne bo toča potolkla, dokler je on pri nas“.

„Jaz se ne spominjam, da bi vas kterikrat toča potolkla razen včera“, reče kovač Martin.

„Meni se zdi, da nas je v dvajsetih letih dvakrat potolkla“ pravi Serbetov Miha. — Fajmoštru se ne more zameriti, kadar tako iznenadoma pride, zavrne mu kovač Martin.

„Tega je samo zvonar kriv“, trdi Serbetov Miha. Gledal in gledal sem v oblake; — Ako bi bil zvonar preje zvoniti začel, ne bi se bila nad našo faro toča iztresla; seveda kadar so uže oblaki nad nami, ne dajo se več odpoditi“.

„Naj le zvonar k meni pride, jaz mu bom že pokazal“, zaškriplje Markičev Matija.

„Dobro boste naredili; tudi jaz mu nečem ničesar dati, ker mi je toliko škode naredil“, usti se stara Škrtičeva Anka, ki se je iz gole radovednosti med možake urinila.

„Trideset pur sem imela, a zdaj imam le dvoje; skoraj bi mi bila še otroka ubilo“ oglasi se Košnikova Mica.

III.

„Kaj res mislite, da delajo duhovni točo“? vpraša Medvedov Miklavž, ki je do zdaj ves razgovor tiho poslušal.

„Verujemo in za gotovo vemo“, odgovorita Škrtičeva Anka in Markičev Matija.

„Nikar ne zagotavljati, vsaj ne veste, kaj govorite; nimate pameti, da se o tej reči razgovarjate“.

Župnik se je premislil, sreča ga je zapustila“ reče Škrtičeva Anka. „On si je svoj vinograd zavaroval. Ako mu ga toča potolče, mu bo škoda plačana. Zdaj lahko vsako leto točo dela in nam vse pridelke uničuje. Dobro mu ne bo, ako zapazijo farmani, da nas v svoj dobiček tolče“.

„Si li ti edini, ki vse boljše veš, kakor mi? Kaj se pa učijo v višjih šolah drugega,

trjuje pismo Aksakovo do Riegerja, v katerem mu očita, da on (Rieger) nima slovenskega duha, ker se brati z ultramontanci (rinskimi katoliki). Tako mislijo vsi pravoslavni. Nam katoliškim Slovanom ne pride na misel, da bi sovražili ali se bali kakšnega pravoslavnega popa, škofa ali patriarha; nam je neumljiva tista verska nestrpljivost pravoslavnih, ki se kar prekrizavajo pred imenom sv. očeta rimskega. V tem smo mi pač pred Rusi in Srbi, da zavolj vere nikogar ne zaničujemo, in že ta katoliška tolerantnost ali prizanesljivost dokazuje, da je katoliško stališče bolj vzvišeno, ker je občesvetno, pravoslavje pa hoče biti narodna vera, kakor bi bil Kristus samo zavolj enega naroda na svet prišel, in ne zavolj vseh.

V čem pa obstoji to pravoslavje, ki ga smatrajo Katkov, Aksakov itd. kot podlago slovanske sreče in svobode? Nič drugega ni pravoslavje, ko napuh in samoglavnost carigrajskih patriarhov, ki so bili papežu pokorščino odpovedali. Pravijo, da je pravoslavje slovanska narodna vera. Toda Rusi so bili iz početka na katoliško vero krščeni. Da se je Grk Focij uprl papežu, se odtrgal od Rima in še Ruse, Srbe in Bolgare za seboj potegnil, kaka sreča je to za Slovence? Prej so bili pokorni Rimu, pozneje pa Carigradu, kjer so vladali grški patriarhi, zatoraj bi smeli pač reči, da imajo grško vero, nikakor pa ne slovansko, narodno vero. Res je, da pravoslavni opravljajo službo Božjo v slovanskem jeziku; pa to je bil papež tudi Cirilu in Metodu dovolil, in bi zdaj tudi kakor drugim tudi Rusom dovolil, ko bi hoteli razkol popustiti. Ali je mar to taka sreča, da imajo cesarja za papeža, da so škofje prave ničle in ubogi hlapčoni v cesarskih rokah, ki nimajo niti v cerkvenih zadevah nobene besede, ako jim jo cesar vzame? Mala duhovščina je pri njih revna in nevedna, viša pa popolnem odvisna od cesarja; kje je potem tista skala, na katero bi večno naslonjene stale resnice, ki jih jo Kristus nam zapustil? Še sreča, da dozdaj ni bilo še tako brezverskega cara, kakor je bil pruski kralj Friedrich II. Kaj bi tak car počel s krščanstvom v Rusiji, to si vsak lahko misli. Kje in kedaj je Kristus kakšnega cesarja za svojega namestnika postavil? Da se ruski slovanoljubi držé svojega pravoslavlja, to nas ne briga, da pa ho-

čejo slovanstvo in pravoslavje zlit v en in tisti pomen, ter le v pravoslavnih viditi prave Slovane, in ako bi bilo mogoče, vsem Slovanom usiliti svoj cazaropapizem, to samosilje in to nestrpljivost, to pa jim zamerimo in to je uzrok, da se ne moremo ogreti ne za ruski absolutizem, ne za stranko, ki zdaj na čelu ruske države stoji.

Brez dvoma se bodo ti ljudje tudi hudovali nad našimi romarji, ki so se podali k sv. očetu v Rim. Pa naj se le. Več ko bo o tem razgovora, bolje bo za celo Slovanstvo, kajti vprašanje verske edinosti vseh Slovanov prišlo bo na dnevni red, in to je ravno, kar mi vsi želimo, in za kar molimo v bratovščini sv. Cirila in Metoda. Pač si ne upamo misliti, da se bo zedinjenje Slovanov v katoliški cerkvi izvršilo kar gladko in hitro. Pr-j morajo priti in bodo prišli še hudi duševni boji med katoliškim in pravoslavnim stališčem. Zagrizenost pravoslavnih nam je dokaz, da se brez boja ne bodo podali; pa brez boja ni zmage, zato moramo tudi boj pozdraviti kot začetek zmage. Rusija pa bo morala še mnogo kriz prestati, preden pride do spoznanja, da nestrpljivo pravoslavje in samodržestvo cesarjevo (absolutizem) ne moreta biti temelja napredka za vse Slovanstvo.

Politični pregled.

V Ljubljani 20. junija.

Avstrijske dežele.

Nekteri listi kažejo veliko veselje, da se bo vojaška dolžnost uvedla tudi pri Krivošijancih v južni Dalmaciji. Baron Rodič dela na to, da bi se to mirnim potom doseglo. Krivošijanci pa vendar niso prav pri volji, ker imajo pisano pravico, da jim ni treba vojakov dajati. Ko bi se Krivošijanci uprli, kakor leta 1869, teklo bi zopet mnogo krvi po nepotrebnem. Kaj res Avstrija ne more prebiti brez tistih par sto vojakov, ki bi jih v kotorskem okraji dobila? „Glas Črnogorca“ prigovarja Krivošijancem, naj se udajo. Če se pa ne bodo, kaj potem? Mi ne vidimo v tem prave državniške modrosti, da se tukaj iz samovolje in trmoglavosti odpira rana, ki se je že na pol zacelila.

„Presse“ in drugi nemško-liberalno-judovski listi se predrznejo trditi, da uživamo mi Slovenci pri volilnem redu neko predpravo, da pri nas pride menj ljudi na enega poslanca, ko v dolnji Avstriji ali na Českem. Tem listom hočemo samo to odgovoriti, da štejejo Slovenci za $\frac{1}{18}$ vsega prebivalstva Cislahtanije in da bi morali po tem računu ravno 20 poslancev imeti, pa jih imajo s Vitezičem vred samo 14. Kje je ostalih 6, če jih ni pojedel krivični volilni red? Ali ni ta volilni red kriv, da zastopata tudi Schvegel in Taufferer Kranjsko deželo, čeravno bi za svojo politiko težko nabrala 1000 podpisov na Kranjskem? Prav je, da volilni red enkrat v razgovor pride da bomo vsaj povedali, kje nas čevlji tišči da se bodo razkrile Schmerlingove krivice, ki jih njegov volilni red v sebi hrani.

Na Hrvaškem je velika razburjenost, ker hočejo Madjari vzeti Reko. Tudi proti odtrganju „uskoške“ zemlje na krajinski meji protestirajo hrvatske občine. V tem pa jim mi ne moremo prav dati, ker je tisto zemljišče spadalo prej h krajinski deželi in se je „uskočkom“ le prostovoljno prepustilo. Če jaz komu dovolim, da si na mojem posestvu hišo sozida, ali potem postane tisti svet, na katerem hiša stoji, njegova lastnina?

Znano je, da so novi desetaki pisani samo v dveh jezikih, na eni strani nemški, na drugi pa madjarski. Znano je tudi in umljivo, da so bili Čehi vsled tega razžaljeni, ker skoz njih roke veliko denarja gre, oni tudi največ davkov plačujejo. Svojo togoto nad takim preziranjem so pokazali s tem, da so na nove desetake zapisali s črnilom „to plati deset zlatyh.“ Nemškutarsko vodstvo avstro-ogerske banke pa je tako zlobno, da hoče Čeha za to kaznovati in hoče tako zaznamovane desetake po znižani ceni sprejemati, tako da bi vsak nekaj zgubil, kdor na desetak zapiše „to plati deset zlatyh.“ O stvari pa ima odločiti še vlada Taafejeva in ogerska. Ni verjetno, da bi vlada potrdila ta slovanožrešni predlog avstro-ogerske banke. Čudno, da bi se moralo v Avstriji samo v dveh jezikih pisati, vsi drugi pa bi bili brezpravni!

Vnanje države.

Rusija. „Pokrok“ ima telegram, da je

kakor točo delati? Moj stric mi je večkrat rekel: Matija veruj mi, da duhovni točo delajo. Čuj me, rekel je moj stric: Jaz sem bil še otrok, ko pridem iznenadoma v fajmoštrovo sobo; notri je bilo temno, da ga nisem videl, ali slišal sem ga dobro. Luka, zapri hitro vrata in če uteče! Jaz hitro zaprem vrata, dasiravno nisem vedel, kaj je? Pozneje mi je pa rekel, da si pozneje prišel in vrata odprl, bil bi v treh farah jok in plakanje. Kaj bi bilo drugzega fajmoštru vteklo, nego toča? Zakaj bi bil jok in plakanje, če ne za škodo, ki bi jo bila toča naredila? Kaj bi fajmošter sami v temi delali? Zakaj so bila okna zaprta, ako ne zato, da bi toča ne vtekla? Tako je moj stric rekel, pa mi vi drugače pokazite, ako znate?“ Tako vpraša Markičev Matija z zobmi škripajoč Medvedovega Miklavža?

„Bil sem neko nedeljo pri sv. Antonu pri maši in pridigi, poprime kovač Martin besedo. Mlad kaplan govoril je na leci o toči in je rekel, da se v toplej sobi na toplej peči lahko led naredi. Kaj so rekli ljudje po maši drugzega nego, naš kaplan zna na toplej peči led narediti, zna po tem takem tudi točo delati, in jo bo nad nas poslal, kadar se mu bo po-

ljubilo. Tako so ljudje govorili, a tudi jaz hočem o tej reči molčati, ker se kaj tacega sliši“, konča svoj govor kovač Martin. —

Zdaj pa poprime besedo nov govornik Matevžev Jernej, visok in širok mož rekoč: „Dolgo je vže, ko sta se pri nekej cerkveni slovesnosti fajmošter od sv. Trojice in fajmošter od sv. Šimna do dobrega skregala. Fajmošter od sv. Trojice zapusti svoj sedež in odide, preden se je kosilo začelo. Osem dni še ni prešlo, ko se nad našo faro temni oblaki privlečejo. Fajmošter od sv. Šimna se je tega nadjal in pripravil si puško in blagoslovljen smodnik. Štrašanski oblaki se nad faro vijejo, fajmošter od sv. Šimna odpre in žuga sè svojim prstom proti oblakom. Anton (tako se je imenoval svetotrojiški fajmošter) miruj; tako mu vže drugič zažuga. Miruj Anton, tretjič vže velim in zdajci napne petelinček, spusti in puška tako na glas počí, kakor še nikdar popred in pozneje nesem slišal.“

„Ga je li vstrelil?“ vpraša s tresočim glasom Škertičeva Anka.

„Ni ga vbil“, odgovori Matevžev Jernej, le nogo mu je prestrelil. Svetotrojiškega fajmoštra našli so pod nekim kozolcem z zlomljeno in prestreljeno nogo. Kajti to ni šala, iz ob-

lakov na zemljo pasti. Noga se mu nikdar ne bo zacelila; celo leto je ležal in stokal.“

„Kdo ga je pa v farovž nesel?“ vpraša nekdo. „Njegovi farmani so ga nesli“, odgovori Matevžev Jernej; „narediti mu ničesar niso mogli, ker so se bali, da se bo nad njimi maščeval.“

„Da bi ga bili nekoliko potov s kolmi pozdravili, ne bi se mu več poljubilo točo delati“, zaškrpne z zobmi Markičev Matija; to so bili izdajavci, a ne ljudje.“

„Taki se nobenega ne boji. Da bi ga v ognjeno pač vrgli, ne nehal bi točo delati“, doda Košnikova Mica.

„Bolje je tako“, modruje kovač Martin: „Vsaj se ptica z nogami odrine, ako hoče v zrak zleteti; svetotrojiški fajmošter se ni mogel s prestreljeno nogo višje v zrak vzdigniti, in tako ni mogel več škodovati.“

„Ni mogel škodovati, praviš? Nisi li malo preje slišal, da mu lahko toča iz sobe vteče in vse potolče, kamor poseže? Ako bi ga prav v ognjeno peč vrgli, lahko točo naredi“, doda Škertičeva Anka. Markičev Matija jej prikima in s tem njen govor potrdi.

(Dalje prih.)

veliki knez Nikolaj Konstantinovič poslan bil z ženo in otrokom v Taškent v pregnanstvo, kjer ostane priprt in pod stražo, ker je zapleten res v nihilistiško rovanje.

V Rimu se naznanja, da vsled različnih zadržkov se cerkvena vredba v Bosni in Hercegovini pa na Ruskem ne more še sedaj dovršiti. Imenovani bodo dotični škofje še le meseca septembra ali decembra!

Naša vlada se je bojda sprla s **Turčijo** zavoljo železnice. Haymerle grozi, da bo našega poročnika iz Carigrada poklical.

V Marsilji na **Francoskem** so Lahji žvižgali, ko so vojaki na poti v Tunis v barke stopili. Francosko ljudstvo je bilo razžaljeno in je nadpis s hiše laškega društva strgalo. Mržnja med Lahji in Francozi raste vidimo.

V Algieru v Afriki se širi ustaja zoper francosko vlado. Francozi bodo imeli dosti opraviti, prej da ta ustanek zadušé.

Izvirni dopisi.

Iz Šempasa, 16. rožnika. Polna je že moja torbica, dragi mi „Slovenec“, iz katere pa le malo vzamem za sedaj, ako vam je drago poročati vam hočem v prihodnje kaj več.

Kakor je bilo drugod, je tudi pri nas za celo Avstrijo odločeni čas za vgovarjanje ali reklamiranje od 1. marcija do 15. junija t. l. proti visoki vpenitvi posestev in drugih pomot, katerih je pa tukaj pri nas na tisoče, namreč združenje dveh ali tudi več parcel različnih gospodarjev ali tudi samo kot parcele so odrezali enemu in dodali drugemu posestniku, in tudi pri več parcelah so se nahajale take pomote, da jim je bila mera poveršja prevelika, kar jih je bilo pa največih pomot, so bile te, da se niso nič zmenili, naj bo posestnik pravi ali ne, samo da je hišna številka prav šla, naj si bo pa iz tega ali onega oddelka (to je vasi ki spada k naši katastralni občini Šempas) so k njej pripisali z enakimi številkami zaznamovane parcele. In kdo je vsega tega kriv? je marsikak povpraševal, pa pri vsem se nij izvedlo, kedo in koliko od njih so stvar zakrivil? to pa vemo, da večina zemljišč je, ki ni bil zemljomerec na njih in tudi pravih indikatorjev ni bilo pri tem delu, naj boljši bi bilo tako; kakor sem iz družih katastralnih občin pozvedel, da vsak posestnik bi bi bil mogel na svojem zemljišču biti, kadar se je stvar vršila in potem bi ne bilo nikakih pomot. Kakor so delale nekatere občine ali žali Bog pri nas se ni nikdo na to še spomnil, ker so bili vselej taki na — in pri kermilu ki niso jim bili jasni glavarstveni ukazi ne druge postave ne občinski red, ampak le za sebe so skerbili, za kar so se mogli nekteri tudi pri c. k. okrajni sodnji prati a na zadnje so vendar mogli mji lo in vodo plačati, ker niso mogli vmazanega perila oprati. Upam, da sedajno starešinstvo z novim županom na čelu bode se bolj na blagor občinstvu, kakor pod prejšnjimi župani potegovalo, kajti ono zamore dosti storiti, ker ima veliko moč postave v rokah, ako ne bode vse skupaj terorizem nekterih odpadlih obšel. V prihodnje kaj več.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. junija.

(Potovanje Slovanov v Rim.) Zdaj je vse tako urejeno, da bodo poljski romarji 25. t. m., česki pa 26. potovanje nastopili, 27. t. m.

pa odrinejo vsi skupaj iz Dunaja s posebnim vlakom proti proti jugu. V Trstu stopijo na poseben parnik in se peljejo v Ankonu, tako da pridejo na dan sv. Petra in Pavla v Rim. Vožni listi z znižano ceno (iz Dunaja do Rima in nazaj za 44 gld. v III. razredu, za 66 gld. v II. razredu) se dobivajo pri odborih v Pragi in Levovu, za moravske, ogerske in slovenske romarje pa na Dunaji pri administraciji lista „Weckstimmen“ Wien I. Weiburggasse Nr. 21 do 20. rožnika.

(Sirotišnica za dečke) na spodnjih Poljanah se pridno zida in bo toliko hvalevredni zavod kmalo pod streho.

(Nova klavnica) na Poljanah bo kmalo gotova. Pokrivajo že strehe na poslopjih. Stavba je velikanska in se bo Ljubljana lahko z njo ponašala.

(Kje bo nova kosarna?) Mestni zbor je v zadnji seji sklepal o tem, kje bi se zidala nova kosarna za dva bataljona pešcev, kakor to želi vojaško poveljništvo. Poročali smo že, da je komisija izrekla se za prostor Maroltov in Babnikov v Kravji dolini, ki se mestu ponuja za 16 000 gld. Mestni zbor je to potrdil in bo z lastniki stobil v dogovore zaradi nakupa omenjenega zemljišča. Kosarna se bo že prihodnje leto zidati začela. Tudi mislijo zidati kosarno za deželno brambo.

(Ljubljansko močvirje.) To dolgoletno, za našo deželo toliko važno vprašanje pojde menda vendar enkrat hitreje od rok. Nadinženir Podhajski dobil je namreč nalogo, da naredi načrt, po katerem se ima izsušenje vršiti. Ker je ministerstvo poljedelstva enkrat že tako daleč seglo v to zadevo, hočemo upati, da ne bo na pol pota ostalo, ter da bo priskrbelo tudi potrebnih novcev za izvršitev dela. K temu ni drugega treba, ko da vzame prihodnje leto to svoto v svoj proračun. Če ima država za druge dežele milijone in milijone, opominjamo le na arelsko železnico, na gališko transverzarno železnico, na reguliranje Donave, na velikanske svote za česke železnice, na nepotrebno nemško vseučilišče v Črnovicah itd., potem je čisto prav, da tudi za Slovence kak krajcer dovoli, da si zemljo zboljšajo, saj bodo površani davki tako državi v prid prišli, kedar postane močvirje rodovitno polje, kar vsi želimo in že toliko let dosezamo.

Razne reči.

— V Zagrebu je v četrtek procesija sv. R. Telesa vršila se poglavitno na Zrinjskem trgu, kjer so na štirih oglih stali štirje altarji. Vodil jo je kardinal Mihajlovič vpricho brezbrojno ljudstva.

— V Zagrebu je na vseučilišču za rektorja izbran prof. dr. Fr. Marković za šolsko leto 1881/82.

— † Franjo Krežma. V Parizu je umrl nedavno najslavnejši stari goslar Viuntemp, v Frankfurtu pa 16. t. m. najslavnejši mladi Fr. Krežma. Rojen v Osieku l. 1862 je došel jako mlad do čudovite izvsnosti v igranju na goslih, skazoval se s sestro svojo tudi v Ljubljani, letos v Lipsku, Berlinu, naposled Frankfurtu, kjer ga je po kratki boleznii vsled prehlajenja pobrala smrt na preveliko žalost starišem, Hrvatom, Slovanom sploh.

— Recept najnovejše vzgojevalne metode: Vzemi eno unčo verskega nauka; 2—3 unče takozvanega mislečega čitanja; eno unčo lepopisja in pravopisja, stilistike in slovnice; — ravno toliko od mitologije, antropologije, tehnologije, geografije, astronomije, geometrije; logike, matematike, psiholo-

gije, fizike, svetovne, verske, domovinske in naravoslovske zgodovine; dvojno dosis aritmetike; eno samo prostoročnega risanja — petja; recitiranja in deklamiranja; pristavi k temu prostovoljno še nekoliko latinščine, grščine, francoščine, angleščine, nemščine in italjanščine premešaj vse to skupej pa prav dobro — pretresi je tudi še večkrat na dan in podajaj mladini od tega v času od 7. do 12. ure jutraj; in od 2. do 6. ure popoldne.

Za pijačo o prostih urah se lahko nekoliko funtov domačega dela pripiše, kakor sviranje na glasovir nekaj telovadbe; — ženska mladež pa naj se verh tega še s pletenjem, šivanjem, kačkanjem in kerpanjem pita. Ako si vse to natanjko in vestno izpolnil bodi zagotovljen, da si otroke izgojil, kateri od vsega nekaj in vendarle nič ne znajo, da drzno govoré in ugovarjajo — da so bledi, vdrtih oči in lc in bolj zviti kakor njih stariši. Komaj 14 let stari, že nosijo „očali“ na nosu in smodko v ustih; — deklice pa bledico na obrazu, pripogujenost na hrbtu in zgodnjo smrt v prsih.

Poskušaj, pravi stara zdravniška knjiga in se bodeš čudil!

— † Umrli sta po nagli bolezni: č. g. Martin Ambrožič, duhovnik v pokoji v Radolici 17. t. m., in fajmošter Anton Pintar na Zalem logu pri Železnikih 20. t. m. R. I. P.

— V Rim so danes odšli gospodje Mrak, Kobler, Belec, Ažman Dernovšek in nekaj gospodov iz Štajarskega.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 75 kr.; — rež 6 gl. 50 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gl. 50 kr.; — proso 5 gl. — kr.; — kuzuza 5 gld. 20 kr., — krompir 100 kilogramov 3 gld. 57 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr. — masla kilogram — gld. 80 kr.; — mast 80 kr.; — špeh frišen 60 kr.; špeh prekajen 70 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 48 kr.; — teletnine 60 kr.; — svinjsko meso 56 kr. — Sena 100 kilogramov 3 gld. 20 kr. slama 1 gld. 78 kr. 100 kil; drva trde 6 gld. 20 kr. mehke 5 gld.

Telegrafske denarne cene 19. junija.

Papirna renta 77.10 — Srebrna renta 77.80 — Zlata renta 94 — — 1860letno državno posojilo 132.69 Bankine akcije 825 — Kreditne akcije 350. — — London 117.90 — — Ces. kr. cekini 5.50. — 20-frankov 9.30.

Sveto leto

to je a) molitve pri okiskovanji treh cerkev s trojnimi litanijami; b) Poduk o odpustkih. Jutranja in večerna pobožnost, sv. maša in kratek poduk, kako sv. križev pot moliti in c) sostavek popolnih in nepopolnih lahko zaobljivih odpustkov.

Potem takem je knjižica, spisana po vis. čast. gosp. proštu Jarcu, tudi za poznejše čase prav pripravna in podučljiva.

Velja z ličnim zavitkom 20 kr., vezana pa 35 kr. Kdor jih 50 vkup vzame, dobi jih 5 po vrhu. (2)

Katol. bukvarna.

Zgodovina slov. slovstva

226 strani. 8°. Cena 1 gold. 20 kr.

se dobi proti poštni nakaznici v založbi pf. I. pl. Kleinmayr-a, Capo d'Istria, po ti-skarnici družbi sv. Mohora v Celovcu in v katoliški bukvarni v Ljubljani. (3)